

גדר לעת שלום

דווקא לאחר כינון פלשתין ירבו יתרונותיה של גדר הפרדה

מאת מיכאל בן-גד

לאחר כמעט שנה של פיגור עים, יש עניין הולך וגדל בקרב הציבור בהקמת גדר מערכת שתשמש מכשול בפני מפגעים המנסים להגיע ללב המדינה. למתנגדי התוכנית טיעונים רבים, וביניהם טיעון כלכלי: בבוא השלום תוסר הגדר וכל ההוצאות הכרוכות בהקמתה יתגלו כבזבז.

ואולם לגדר הפרדה יש חשיבות מרובה גם בתנאים איריאיים של שלום מלא, כדי למנוע קריסה דמוגרפית מהירה של המפעל הציוני. גם כיום, במצב של כמעט מלחמה, אלפי פלשתינאים מהשטחים מהגרים לתחומי מדינת ישראל. ל"שיבה זוחלת" זו אין לייחס מניעים לאומיים. חלק מגיעים לאחד גישואים לאורחים ישראלים או כיוזמה פרטית של איחוד משפחות, אך בעיקר ממניע כלכלי. בכל העולם, עקב פערים גדלים בשיעורי ילודה, רמות הכנסה ורמות חיים, גדל מספר אורחי העולם השלישי המנסים בכל דרך להעתיק את מקומם לעולם הראשון. קו התפר אינו רק חוצה בין שני עמים – הוא גם משמש גבול בין שני עולמות.

מה צפוי להתרחש לאחר כינונה של מדינה פלשתנית לצד מדינת ישראל, אם יישאר הגבול פתוח? אפשר להניח שתחל זרימת פלשתינאים מהפזורה אל המדינה החדשה. זרם החוזרים מלבנון, מסוריה ומשאר ארצות ערב אל פלשתין העצמאית יגרום לירידה בשכר העבודה, יאיץ את שחיקת התשתיות, ויוסיף לצפיפות הגוברת מיוזם ליום גם בלא קליטת פלי-

טים. כתוצאה מכך הרצון להגר מהמדינה הפלשתנית הענייה אל שכנתה העשירה, ישראל, יגבר. ייתכן שחלק מהפליטים, תושבי פלשתין החדשים, יעברו מיד לישראל. אך סביר שדווקא בני התושבים הוותיקים של הגדה והרצועה, אנשים המכירים את מדינת ישראל ומבינים את שפתה, הם שינצלו את ההזדמנות לברוח מהמציאות הקשה

אורחי המדינות

השכנות באזורנו יגלו שטיול קצר לרמאללה מאפשר שביל בריחה מהעוני והרעב

ולעבור לישראל.

אין להתרשם מהטיעון שמשמיעים מתנגדי ההפרדה: שלתר שני השטחים, שרובם עניים, אין אפשרות מעשית לרכוש דירות ביישובים יהודיים. כמו מהגרים בכל העולם, אלה יצטרפו בחדדים שכורים בשכונות ובכפרים המאוכלסים בבני עמם – ערביי ישראל.

אורחיה הערבים של ישראל לא יסכימו להתמודד לאורך זמן עם הצפיפות, הזיהום והפשיעה שילוו את התיישבותם של המרני צעירים חסרי השכלה בקרב ת.ם. משפחות ערביות ישראליות רבות ימצאו פתרונות זולים למצוקותיהן בעיירות הפיתוח ובשכונות העניות בערים הגדולות, שיינטשו בהדרגה על ידי יהודים. כך יתפנו מקומות למהגרים נוספים. תגובת שרשרת כזאת מאפיינת כמעט כל גל הגירה גדול.

אין לשלול גם אפשרות, שהמצוקה הכלכלית הגוברת במקצת מדינות האזור תעלה את מספר הסודים, העיראקים, הירדנים והמצרים שיבקשו לעבור למדינה מפותחת. לחלקם, מעבר דרך מדינת פלשתין אל ישראל יהיה תחליף זול לנסיעה מסוכנת ויקרה לאירופה או לארה"ב.

גם בתנאים של ידידות אמת ושיתוף פעולה בין שתי המדינות, אין להעלות על הדעת שהפלשתינאים יסכימו להיות שוטרי הגבולות של ישראל. אורחי המדינות השכנות באזורנו יגלו, שטיול קצר לרמאללה מאפשר שביל בריחה מהעוני והרעב. כדאי לזכור, שכבר כיום חברות מפותחות רבות עומדות לפני בעיה קשה: האם יוכלו לקלוט את העניים הרבים המתדפקים על דלתותיהן בלי להקריב את עתידן הכלכלי או זהותן האתנית?

כדאי גם לבחון את הטיעון הנשמע לעתים, שבתנאי שלום קצב הצמיחה של מדינות ערב יואץ והשגשוג הכלכלי יבטיח לפלשתינאים עלייה בהכנסתם. סבירותה של תחזית זו נמוכה. גם אם כלכלות ערב ימריאו, שנים רבות יעברו עד שיצליחו לגשר על פער שנוצר במשך כמאה שנים של השקעה פנימית וחיצונית ביישוב היהודי. מבחינה כלכלית, התנאים ההתחלתיים של מדינת פלשתין גרועים, ושום תוכנית סיוע לא תוכל לשנות באופן מהותי את מצבה. בהעדר גבול מבוצר, ישראל עלולה למצוא את עצמה אחראית שוב לאותה אוכלוסייה שכעת נלחמת בה בשטחים.

ר"ד בן-גד הוא מרצה בחוג לכלכלה באוניברסיטת חיפה